1853. N°. 123.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 14 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 13 October.

Ll. Woensdag opende de Heer Reichardt zijne voorstellingen van het grootsche Reuzen-Cyclorama eener reize door TYROL, ZWITSERLAND en ITALIE. Een zeer gunstig gerucht gaat dit kunstwerk vooruit. Het zeldzame overeenstemming hebben Nederlands eerste kunstschilders, wier namen tot de glansrijkste der nieuwe Nederlandsche school behooren, als de HH. N. Pieneman, C. Kruseman, B. J. van Hove, C. Rochussen, W. Verschuur, H. ten Kate, Op den Hof, C. Hamburger, A. Canta, S. L. Verveer, Calisch en Hoppenbrouwer, de buitengewone kunstwaarde van dit Cyclorama met onderteekening hunner namen gewaarborgd, met dezelfde overeenstemming hebben al de aanzienlijkste dagbladen als het *Handelsblad*, de *Nieuwe Rotterd. Courant*, en de voornaamste Hamburger en Berlijner bladen hetzelve geprezen.

Onder deze omstandigheden kon het ook niet missen of Leyden bewaarde zijnen ouden roem, om het *waarlijk bezienswaardige* niet ongezien te laten, en zoo was dan ook voor acht ure de groote zaal in den Burg tot de laatste plaats gevuld.

Een talrijk en schitterend publiek volgde de tot 10 ure durende voorstelling met groote opmerkzaamheid en beloonde door luide toejuichingen deze waarlijk schoone afbeeldingen. Wij kunnen met overtuiging er van zeggen, dat wij nooit iets schooners hebben gezien en mogen dit schilderstuk als sprekende getuige van werkelijken vooruitgang der Duitsche schilderschool opmerken.

Deze reis wordt onder zeer doeltreffende en voor dit stuk opgestelde muziek, afgelegd. Allerlei Quodlibet's meesterlijk voorgedragen door den Hofpianist van Z. M. den Koning der Nederlanden, den Heer Fastré uit 's Hage, maken deze voorstelling tot een aangenaam onderhoud; waarmede men niet slechts eenen avond aangenaam doorbrengt, maar waarvan men werkelijk voor de toekomst eene aangename herinnering bewaart.

Zal de Heer Reichardt werkelijk slechts drie voorstellingen in onze stad geven, zoo raden wij om niet te verzuimen deze schoone en waarschijnlijke laatste voorstelling op Vrijdag te bezoeken; want men zou er grooten rouw van hebben de beschouwing van dit zoo zelden en welligt nimmer terugkeerend kunstgewrocht verzuimd te hebben.

— Te Katwijk is de eerste pink met steurharing aangekomen, ten bedrage van ruim 40,000 stuks.

— Te Rotterdam zijn den 10den aangegeven 9 cholera lijders, 8 overleden en 6 hersteld; den 11den 13 lijders, 4 overleden en 7 hersteld.

Te Amsterdam zijn den 11den en 12den dezer aangegeven 16 cholera-lijders, 6 overl., in behandeling 21.

— Te Hellevoetsluis heeft men thans de zekerheid dat de loodsboot N°. 4 in den laatsten storm is vergaan; 2 vrouwen zijn daardoor van hare mannen beroofd, die zich aan boord bevonden.

— Curatoren van het stedelijk Gymnasium te Kampen hebben belanghebbenden opgeroepen om zich aan te melden voor de betrekking van Rector, waaraan eene bezoldiging van ƒ 1200 en de minervalia ad ƒ 400 verbonden zijn.

— Te Amsterdam is gisteren het 100-jarig bestaan herdacht van het Britsch- en Buitenlandsch Bijbelgenootschap, in de Episcopalekerk, door Ds. W. Jamieson. Dat genootschap heeft reeds den Bijbel in 158 verschillende talen verspreid en heeft 8,257 onderafdeelingen.

In genoemde stad hadden den 10den de leden der Maatschappij tot bevordering der bouwkunst eene algemeene bijeenkomst, bij welke gelegenheid de Heer Godefroy eene rede hield waarin hij deze vragen beantwoordde: 1°. Wat de bouwkunstenaars gebruiken van al de hulpmiddelen, die hun de industrie aanbiedt? en 2°. Beantwoorden de industriëlen aan de billijke eischen van de bouwmeesters om onze kunstvlijt niet te doen achter zijn bij die van het buitenland? Na hem is nog door onderscheiden leden het woord gevoerd. Bij deze gelegenheid werd medegedeeld, dat de Tentoonstelling van bouwkundige voorwerpen nog tot ultimo October geopend blijft en eene mondelinge verklaring der voorwerpen zal gegeven worden voor werklieden en hunne gezinnen, die des avonds zullen toegelaten worden.

— Het *Handelsbl.* bevat het volgend ingezonden stuk: Aalsmeer, 10 Oct. In het voorjaar gelijk aan velen bekend is vereenigden zich Ruurd Johannes Smit en Ruurd Jakobs Symensma, Leeraren bij de Vriesche Doopsgezinde gemeente te Balk, grietenij Gaasterland, prov. Vriesland, met eenige leden dier gemeente, om met hunne huisgezinnen naar Amerika te vertrekken. Het zielental beliep 19 en daar eenige van de Herv. gemeente zich aan hen sloten, maakten zij met elkander een getal van 28 personen uit. De hoofdoorzaak van hun vertrek was, dat zij zich niet konden vereenigen met de wetten des lands wegens de krijgsdienst, zijnde het volgens hun oordeel door het Evangelie volstrekt verboden voor den Christen, om daaraan deel te nemen.

Beproefd hebbende door een verzoekschrift aan het hooge bestuur in te zenden, om van de loting verschoond te worden, verlieten zij, daar dit van de hand gewezen werd, op den 9den April ll. het vaderland. Ten doel hebbende, om in Pensylvanie zich met Doopsgezinden van gelijke denkwijze te vereenigen, slaagden zij daar niet in, maar hun werd de raad gegeven, om dieper landwaarts in te trekken, dewijl het daar goedkooper en voor hunne omstandigheden raadzamer ware, daar zij ook in andere Staten broederen zouden vinden.

Na langdurig zoeken en op raad van eenige welmeenende personen begaven zij zich naar een in Elkhart County gelegen plaatsje, Goshen genaamd. Een Doopsgezinde leeraar Jacob Christoffel, nam hun eenige dagen in huis, zonder iets er voor te willen ontvangen. Weldra werd hun nu 320 Amerik. akkers land, 355 Vriesche ponden-maten, aangeboden; ten deele was het ontgonnen; 8 akkers stonden met uitnemende tarwe, 6 was hooiland en 6 met haver bezaaid, daar 27 akkers met maïs en klaver stonden; het land was vlak, had een voet mullen grond en dan stevige klei. Sommige der boomen op het nog niet ontgonnene, waren nog stevig, een gemeten was 130 voet hoog en 100 voet bij den grond dik. Op dezen grond stond een blokhuis met eene uitmuntende schuur, een grooten Boomgaard, eene zaagmolen was in de nabijheid en tevens eene school; alles was zeer naar genoegen, juist zooals datgene, hetwelk zij verlaten hadden; zij kochten het voor 3200 dollars, met 1 Sept. ll. te aanvaarden en sommige akkers dadelijk.

Aanvankelijk bevalt het hun hier zeer wel, zij hebben de beste verwachtingen er van, en daar er vele Doopsgezinden in dien omtrek wonen, welke gelijk ook de Tunkers die er talrijk zijn, naar de bevolking gerekend, allen met hen eenstemmig denken, wat de krijgsdienst betreft, zoo hebben zij het vooruitzigt, dat het meer eigen worden der taal hunne maatschappelijke betrekkingen zal verbeteren en alzoo die genoegens opleveren, welke het leven aangenaam maken.

— Omtrent het driemastschip Michel Angelo, dat wegens cholerazieken aan boord, van Willemsoord naar Wieringen was gestevend, (zie ons vorig nommer) wordt in de *N. Rott. Cour.* het volgende medegedeeld:

Men meldt ons uit Willemsoord, dat daar dezer dagen van Amsterdam aangekomen is, het driemastschip Michel Angelo, metende 980 ton, aan boord waarvan zich ca. 300 Duitsche landverhuizers bevonden. Al spoedig na de aankomst van het schip openbaarde zich onder deze menschen, uit mannen, vrouwen en kinderen bestaande, de cholera in eene niet geringe mate, vooral onder de kinderen en vrouwen.

De Minister van Marine heeft, zoodra hij het berigt ontving, dat de cholera zich in eene hooge mate op het Amerikaansche schip vertoonde en uitbreidde, terstond bevelen gegeven, om het naar de quarantaine-plaats te Wieringen te doen vertrekken en door het derwaarts zenden van Officieren van Gezondheid der marine, van de noodige geneesmiddelen en verdere behoeften getracht in het deerniswaardig lijden der ongelukkigen te hulp te komen.

Voor dat het schip naar Wieringen vertrok, waren reeds 10 personen overleden en, bij de aankomst te Wieringen waren er op nieuw 6 lijken.

Bij onderzoek van het schip bleek het, dat, hoezeer het tusschendeks betrekkelijk hoog mogt worden genoemd, daarin echter 297 personen van allerlei jaren en kunne waren opeengehoopt, van welke sommigen tot ligging en dekking niets bezaten, dan eene vaste kooi tegen boord, in den eigenlijken zin des woords een bak, in welke de geheele familie moest slapen, ja! bijkans woonde, op een weinig los daarin geworpen gedroogd zeewier. Twee reien zulke zoogenaamde kooijen boven elkander, waren er aan weerszijden tegen boord en zoozeer op elkander gedrongen, dat het niet mogelijk was, dat in dit logies immer, de voor het behoud der gezondheid, zoo noodige en onontbeerlijke doorstraling van lucht kon plaats hebben, en dit te minder in die dagen, toen vele der bewoners, wegens het slechte weder, zelfs over dag

hunne kooi niet konden verlaten, zoodat een aantal hunner zich in zulk een diep gedrukten toestand bevond, dat zij te onverschillig waren, om zich tot het naar bovengaan en het inademen der versche lucht te laten bewegen.

Kapitein noch Stuurman van het schip trekt zich het lot der ongelukkigen aan. Een ieder moet, als hij levensmiddelen krijgt, zijn eigen pot koken en de een bekommert zich niet om het lot van den ander. Ofschoon niet zonder moeite heeft zich de Kapitein laten overtuigen, dat hij naar Wieringen moest vertrekken, en het is te hopen, dat men er in slagen zal, om hem tot meerdere zorg voor zijne passagiers en doelmatigere inrigting van zijn schip over te halen.

De *Amst. Cour.* van heden bevat hieromtrent nog het volgende: Hoezeer er onder de landverhuizers van het hier in quarantaine liggende Amerikaansche schip Michael Angelo een belangrijk getal van sterfgevallen heeft plaats gehad, doen er zich thans onder hen geen cholera-gevallen meer voor; intusschen lijden er thans vele aan een ernstigen typhus, zoodat er nog ruim 30 zieken in behandeling zijn.

— Men schrijft ons uit Middelburg, dat de gepensioneerde Kapitein der Artillerie, de Heer A. F. C. de Greuve, aldaar, onlangs heeft uitgevonden een werktuig ter ontwikkeling van zeer groot vermogen (doch niet met het electriek vermogen in betrekking staande) hetwelk de voordeelen, aan het Calorisch werktuig van Ericson toegekend, als: mindere kostbaarheid bij de vervaardiging van het werktuig, minder benoodigde ruimte tot plaatsing en mindere behoefte aan brandstoffen voor dezelfde ontwikkeling van kracht, dan het gewone stoom-werktuig, — in eene nog veel hoogere mate in zich vereenigt dan zelfs het werktuig van Ericson. (*Handelsbl.*)

— Een groot aantal veenlieden of turfgravers te Smilde heeft zich bij adres tot den Koning gewend, daarbij te kennen gevende, dat zij zonder werk zijn en een droevigen tijd te gemoet gaan. Zij vestigen de aandacht des Konings op de ruwe veenen in het oosten van Drenthe en in verband daarmede op de ontworpen Drentsche Veen- en Midden-Kanaalmaatschappij.

— Uit Groningen meldt men, dat bij de Hoogeschool aldaar eene hoogstbelangrijke inrigting is tot stand gekomen, namelijk een physiologisch laboratorium en dat er doelmatige localen zijn ingerigt tot het doen van mikroskopische onderzoekingen.

— Te 's Hertogenbosch zijn verleden week, 2 groote schepen doorgevaren, komende van Luik, geladen met locomotiven uit de fabricken van de Heeren Cocquerill en bestemd voor Rusland en Napels.

— De opening van den Aken-Maastrichtschen spoorweg, bepaald op den 20sten, zal op eene feestelijke wijze plaats hebben.

— De Overlandmaal uit Java, tijdingen medebrengende tot 22 Augustus is den 11den te Triest aangekomen. Met deze maal wordt onder anderen gemeld, dat de Amerikaansche flotille in Japan vrij gunstig was ontvangen en de opening van dat land voor den handel tot het aanstaande voorjaar was uitgesteld.

Uit China wordt berigt, dat de Engelsche zeemagt op de Chineesche kusten onderscheidene rooversjonken had in den grond geboord. De opstandelingen maakten groote vorderingen en men beschouwde het regerende stamhuis als verloren.

's GRAVENHAGE, 13 October.

De Minister van Binnenl. Zaken heeft 18 personen als leerlingen bij de telegrafie aangesteld.

— HH. KK. HH. Prins en Prinses Hendrik der Nederlanden zullen, naar men thans verneemt, niet voor de maand December in de residentie terugkeeren. Zij zullen vóór hunne terugkomst, op Soestdijk een bezoek afleggen bij H. M. de Koningin-Moeder.

— De Hollandsche Maatschappij van Landbouw zal den 25sten alhier eene buitengewone algemeene vergadering houden, omdat de algemeene vergadering den 29sten September te Dordrecht wegens buitengewone omstandigheden niet heeft kunnen doorgaan. Onder de voorstellen komt er een voor van de afdeeling Delft, om opheffing van de belasting op de maïs, van het gouvernement te verzoeken, omdat daardoor de aankweeking van dit voor menschen en vee zoo nuttig gewas, tegengehouden wordt. Tevens zal worden voorgesteld, om de algemeene vergadering in 1854 te Dordrecht te houden.

— Heden morgen is de tender van den eersten spoortrein, komende van Rotterdam nabij het station van 's Gravenhage, uit het spoor geraakt. Gelukkig heeft dit geene ongevallen veroorzaakt. De eerste treinen naar Amsterdam en Rotterdam zijn daardoor later, dan op den gewonen tijd, van deze stad vertrokken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 11 October.

De ontvangsten gedurende het laatste vierendeeljaars hebben, uitgezonderd sommige indirecte belastingen, meer opgebragt dan in hetzelfde tijdvak van 1852.

— De Minister van Oorlog heeft naar Dublin bevel gezonden om 6 regimenten troepen gereed te houden, om naar de Middellandsche Zee te worden overgevoerd.

— Het berigt dat door de photografie valsche banknoten zouden vervaardigd zijn, wordt nu weder tegengesproken. De Bank zelf zou beproefd hebben of die door deze uitvinding te vervaardigen waren, maar gezien hebben dat zij dadelijk van de echten waren te onderscheiden.

— In 1852 zijn op de kusten van Engeland omstreeks 1100 schepen vergaan en ongeveer 900 menschen hebben daarbij het leven verloren.

— De katoenspinnerij van de Heeren Whitworth en Comp. te Halifax is door brand vernield; de schade wordt op ongeveer 80,000 £ berekend en bijna 1000 menschen bevinden zich daardoor zonder werk.

— In het midden van September kwamen te New-York in 3 dagen 7,629 landverhuizers aan.

BELGIE.

De Heer Willems te Hasselt, heeft als een blijk van erkentelijkheid voor de dienst die hij aan den veestapel bewezen heeft door de uitvinding van de inenting tegen de longziekte, een kostbare eerepenning ontvangen, hem door onderscheiden veehouders geschonken.

— Uit Antwerpen wordt aan de *Amst. Cour.* geschreven, dat de werkzaamheden aan den spoorweg naar den Moerdijk, met kracht worden voortgezet; digt bij Antwerpen aan den Dam en bij Merxem, werken circa 2000 arbeiders. Men verzekert, dat de spoorweg met den 1sten Jan. voor het publiek zal kunnen geopend worden. — Nog een belangrijk werk wordt voorbereid, namelijk het kanaal der Kempen, waarmede men in het aanstaand voorjaar belangrijk zal voortgaan. Te Merxem is een stoomwerktuig aangekomen, om de noodige palen voor de metsel- en sluiswerken te heijen. Dit werktuig kost 70,000 fr. en is van Engeland onder vrijdom van regten ingevoerd, het doet 30 ramslagen per minuut.

FRANKRIJK.

PARIJS, 11 October.

De verspreiding van Protestantsche bijbels en tractaatjes wordt bevorderd door de tegenwoordige verordeningen op het rondventen van boeken. Vroeger hing zij min of meer van het goedvinden der plaatselijke politie af; thans kan alle drukwerk, hetwelk eenmaal door de Hooge Overheid goedgekeurd en ten blijke daarvan met een stempelmerk voorzien is, door de marskramers allerwege rondgevent of om niet uitgedeeld worden. De Hooge Overheid kan bezwaarlijk, zoolang het Protest. geloof tot de van staatswege erkende godsdiensten behoort, de bijbels en tractaatjes rangschikken onder de slechte boeken.

— Er wordt hier een troep tooneelkunstenaars zamengesteld, om eerlang voorstellingen in Nederland te gaan geven.

— Mlle Rachel heeft zich te Petersburg geëngageerd, voor 500,000 francs voor slechts 6 maanden.

— De stad heeft 50 bunders grond aangekocht ten noorden van het kerkhof Père Lachaise, om deze begraafplaats te vergrooten; zij zal dan ruim een uur in den omtrek beslaan.

— In de omstreken der stad is men bezig met den wijnoogst, die zeer slecht uitvalt.

— Uit het zuiden ontvangt men geruststellende berigten nopens den wijnoogst. Vooral de fijne soorten zijn niet door de ziekte aangetast.

— Op de kust van het eiland Oleron is eene sloep met 12 zeelieden, die tot visschen waren in zee gegaan, omgeslagen; 11 hunner, allen huisvaders, verloren daarbij het leven.

SPANJE.

MADRID, 4 October.

De Cortes zijn tegen den 19den November bijeengeroepen. Dit berigt is in de politieke kringen met groote blijdschap ontvangen. Het Kabinet is gansch niet zeker van de meerderheid in de Kamers; en het zoekt zich daaromtrent ook, zooveel blijkt, niet te vergewissen. Het is de eerste maal sedert vele jaren dat een Spaansch Ministerie onbeducht den tijd ziet komen waarop het openlijk rekenschap van zijne daden en plannen geven moet; maar het is ook, na het op- en aftreden van 41 inconstitutioneel-gezinde Ministers in minder dan één jaar tijds, het eerste bewind, hetwelk zijne optreding kenmerkt door blijken van gehechtheid aan de constitutionele staatsinrigting.

De Heer Sartorius, de President-Minister, heeft vast besloten den bedenkelijken invloed aan het Hof tegen te gaan van eenige personen, die zich vooral in den laatsten tijd weder meer hebben doen gelden dan voegzaam en wenschelijk was. De Minister van Financiën, die hierin den President-Minister ondersteunt, zou eene som van 2 millioen realen ter beschikking gesteld hebben van den Heer Arana, ten einde deze eenige overzeesche landen zou kunnen gaan bezoeken, daar hij onder de hovelingen degene is wiens invloed het publiek het meest ergert.

De voordragt van het Ministerie, volgens welke het besluit van de bijeenroeping der Cortes genomen is, luidt als volgt:

Hoewel de wetgevende zitting van 1853 in de vorige maand April bij een Koninklijk besluit gesloten is, schijnt het raadzaam dat Uwe Majesteit den aanvang der wetgevende zitting voor 1854 zooveel mogelijk vervroege.

Het is uit een politiek oogpunt behoorlijk, dat de Cortes vereenigd zijn tijdens de verwacht wordende vermeerdering van het Koninklijk gezin, en bij die heugelijke gebeurtenis de verknochtheid der wetgevende magt aan den Troon en aan Uwer Majesteits persoon kunnen betuigen. Wanneer de volksvertegenwoordiging deel neemt aan het vreugdebetoon over eene voor de monarchie zoo heugelijke gebeurtenis, winnen onze staatsinstellingen in kracht, en wordt het gemakkelijker de goede verstandhouding en de ware betrekking tusschen de groote staatsmagten te verzekeren.

Ook behoeft het gouvernement de medewerking der Cortes om Uwer Majesteits goedkeuring te kunnen vragen op gewigtige maatregelen behoorende tot zijn staatkundig en administratief stelsel. Het behoeft die medewerking ten einde aan al de vereischten van 's lands wetten te kunnen voldoen. Het behoeft ze ook om iets meer te kunnen doen dan te voorzien in de gewone en dringende behoeften van den Staat.

Het zou niet behoorlijk zijn den kostbaren tijd ongebruikt te laten voorbijgaan, in afwachting van het juiste tijdstip of van den laatsten termijn voor de bijeenroeping der Cortes van 1854.

Het voorschrift der constitutie, dat de Cortes jaarlijks moeten bijeenkomen, is en wordt stipt nageleefd; maar geene enkele bepaling is er, die belet de wetgevende Kamers twee maal in een en hetzelfde jaar bijeen te roepen, of de wetgevende zitting van een jaar nog in het voorgaande jaar aan te vangen.

SARDINIË.

De Regering blijft gestrenge maatregelen nemen tegen de uitgewekenen, die misbruik maken van de hun verleende gastvrijheid, om zich met staatkundige woelingen bezig te houden. In den nacht van 1 op 2 dezer is een 30-tal van hen te Genua in hechtenis genomen; anderen hebben bevel ontvangen binnen een kort tijdsverloop het land te verlaten.

TOSCANE.

De nieuwe gemeentewet, die den 3den door den Groothertog is uitgevaardigd, vervangt het beginsel van benoeming door volkskeuze ten deele door loting. De Gemeenteraad zal voortaan bestaan uit een Burgemeester, te benoemen door den Groothertog; uit Assessoren, zijnde de hoogst aangeslagenen in de belastingen; en uit Raadsleden die door loting genomen worden uit alle ingezetenen der gemeente, welke een zeker bedrag in de belastingen betalen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 11 October.

De leden der deputatie in het verleden jaar naar Florence gezonden ter zake van de Madiai's, hadden aan de Evangelische Christenen van de onderscheiden Landen aanbevolen een committé-generaal te vormen, ten einde te blijven waken voor de verdediging der godsdienstvrijheid, die vooral in R. K. landen, Italië, Spanje, Portugal, Oostenrijk en elders, zoo geheel, en hoe langer hoe meer, aan banden gelegd wordt. Dit ontwerp heeft zijn beslag gekregen, daar 19 Afgevaardigden uit Engeland, Duitschland, Frankrijk en Zwitserland zich in de afgeloopen maand te Homburg hebben vereenigd, en tot grondslag het Protestantsche grondbeginsel aangenomen: »Dat ieder mensch het regt heeft God te aanbidden volgens zijn geweten, zoowel in het openbaar als in het bijzonder, en zijn godsdienstig geloof te verspreiden, wanneer hij namelijk geene inbreuk maakt noch op de zeden, noch op de openbare orde, en zich onderwerpt aan de wetten binnen de grens, die het Woord van God gesteld heeft." Zij hebben besloten hunne werkzaamheden te bepalen tot de Evangelische Christenen, die wegens hunne godsdienstoefening, wegens de voortplanting van hun geloof en de lezing en verspreiding der H. Schriften te lijden hebben. Eene voorloopige Commissie is benoemd, en in 1854 zal in eene centrale plaats van het Vasteland, wederom eene vergadering gehouden worden.

— De cholera is hier sterk afnemende; gisteren werden slechts 5 personen aangetast. In het geheel telt men 1210 lijders, 789 overledenen; 285 herstelden en 136 in behandeling.

— Uit Rome meldt men dat de Paus bijzonder zwaarlijvig wordt, niettegenstaande hij iederen dag te voet of in rijtuig uitgaat en op raad van zijn Geneesheer een uur billart speelt.

— Te Rome is de vermaarde regtsgeleerde J. Capogrossi en te Milaan de oudheidkundige, Ridder von Labus, overleden.

HAMBURG.

In de maand September zijn van hier vertrokken 2048 landverhuizers in 12 schepen dadelijk naar overzeesche havens, en over Hull 1402. — Uit Cuxhaven liepen den 5den ruim 100 schepen uit, waaronder 5 vaartuigen met 1010 landverhuizers.

RUSLAND.

Den 1sten October is een Keizerlijk besluit afgekondigd betrekkelijk de overeenkomst aan te gaan tusschen den lijfeigene en den Heer, wanneer deze aan gene de vrijheid en het gebruik van landerijen geven wil, zoodat de lijfeigene in denzelfden toestand komt als de kroonboeren. Het besluit strekt hoofdzakelijk om te beletten dat den lijfeigene die pachter wordt, daarbij al te drukkende voorwaarden worden opgelegd.

TURKYE.

KONSTANTINOPEL, 29 September.

Gedurende de beraadslagingen van den Divan den 26sten, welke tot middernacht aanhielden, was eene talrijke volksmenigte voor het paleis bijeengeschoold en de gewapende magt was op de been om de orde te handhaven, die echter volstrekt niet gestoord werd. Er heerscht voortdurend veel geldgebrek, waarom tot de uitgifte van 50 millioen piasters (ƒ 6,250,000) papier was besloten. — Het leger te Schumla wordt telkens meer versterkt en is vol geestdrift; het heeft echter gebrek aan goede Officieren. De gezondheidstoestand der troepen laat niets te wenschen over; maar die der Russische troepen in de Vorstendommen zoo zeer ongunstig zijn.

STADS BERIGTEN.

Burgerlijke Stand.

Van den 6 tot en met den 12 October 1853.

BEVALLEN: N. de la Rie, geb. Regeer, Z. — M. Eduard, geb. Henssen, D. — M. Brugman, geb. van Veen, D. — C. Simons, geb. Dingjan, D. — S. Niehot, geb. Bink, D. levenl. — M. Verbrugge, geb. Schmitkamp, Z. — G. Laman, geb. Steenstraten, D. — E. Bronsgeest, geb. van der Plas, Z. — M. Elshof, geb. van der Zwet, D. — M. C. Koet, geb. Rauzet, D. — El Heide, geb. de Vries, D. — G. Waasdorp, geb. van Beveren, Z. — T. J. Wouters, geb. Fortunati, Z. — J. van Leeuwen, geb. van der Voort, Z. — M. Jonker, geb. Oudshoorn, D. — J. Taffijn, geb. Luksenburg, Z. — J. C. Schuddemat, geb. Verstraaten, Z. — M. Nieuwenburg, geb. Wakka, Z. — P. Kukler, geb. Flaman, Z. — C. Friesema, geb. Groenendijk, D. — J. P. Sythoff, geb. van Ameyden, Z. — T. S. F. Fraenkel, geb. Ruloffs, Z. — J. R. Wallaart, geb. Houweling, Z. — J. de Koning, geb. Dool, Z.

GEHUWD: A. Owel, Wedr. en M. W. van der Waag, Jd. — A. P. Schoeree, Jm. en J. Greven, Jd. — W. Varkevisser, Jm. en C. Veenstra, Jd. — C. Carton, Jm. en E. Stikkelorum, Jd. — J. P. Schön, Jm. en D. de Planque, Jd.

OVERLEDEN: J. Larest, D., 6 j. — C. Ribot, D., 9 m. — M. E. Chaudron, D., 4 j. en 5 m. — P. J. Tieleman, 33 j. — J. B. Vink, 48 j. — J. Pont, Z., 5 j. — G. van Hilten, D., 22 m. — H. J. Bruns, 19 j. — R. A. Dreef, Z., 6 w. — M. Slirings, D., 5 j. — H. Kuiters, D., 21 m. — J. de Vos, D., 20 m. — J. M. Paradijs, D., 2 j. — J. F. van Oerle, D., 2 j. en 6 m. — D. van den Berg, 30 j. — J. Sinjou, 69 j. — C. van Sonsbeek, Z., 6 w. — G. de Jong, D., 5 j. — J. M. Pieters, 84 j. — J. F. M. Barning, Z., 3 j. en 9 m. — P. J. A. Hoelen, 24 j. — T. C. Droeze, 69 j. — A. Doyer, 66 j. — S. Dozy, D., 5 m. — J. Koppeschaar, Z., 17 m. — H. W. van Zomerveld, D., 7 m. — M. Buttyn, geb. Brugman, 78 j.

KENNISGEVING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN brengen ter kennis der belanghebbenden, dat, ingevolge art. 11 van het Koninklijk besluit van 9 November 1851 (*Staatsblad* No. 142) op den 23sten November aanstaande, 's middags te *twaalf* ure, op het Raadhuis eene Vergadering van Kiesgeregtigden zal worden gehouden, om de plaatsen aan te vullen van de HH.: B. F. Krantz, J. J. van Wensen en Mr. P. du Rieu Jr., die met het einde dezes jaars als Leden der Kamer van Koophandel en Fabrieken moeten aftreden, doch, ingevolge art. 7 van bovengemeld besluit op nieuw benoembaar zijn; — dat de lijst der Kiesgeregtigden, waartegen bezwaren gedurende de eerstkomende *acht dagen* bij het Gemeentebestuur kunnen worden ingeleverd, ter inzage ligt op de Secretarie dezer Gemeente, — en dat de inlevering der Stembriefjes op bovengemelden dag geschiedt van *twaalf* tot *twee* ure, waarna de bus geledigd wordt en de Stemopneming plaats heeft.

En zal deze worden afgekondigd, door aanplakking en aankondiging in de *Leydsche Courant*.

De Burgemeester VAN LIMBURG STIRUM.

LEYDEN, 13 October 1853. De Secretaris VAN PUTTKAMMER.

KERKNIEUWS.

Z. M. heeft goedgekeurd de door de Kerkeraden der Hervormde gemeente te Zwaag, Lippenhuizen en Hornhuizen uitgebragte beroepen op DD. W. Scheffer te Amstelveen, J. L. Speckman te Bergum en den Candidaat J. Beekhuis Heckman.

CORRESPONDENTIE.

Wij ontvingen heden een stuk van een der kleinere werkbazen, daarbij de belangstellende aandacht van het publiek inroepende op de gewoonte om eerst na lang tijdsverloop de rekeningen te betalen. Velen, zegt hij, die zonder hinder contant zouden kunnen betalen, denken er welligt niet aan, hoezeer vaak menigeen, vooral in dezen duren tijd door gereede betaling zou worden ondersteund en geholpen. Hij wenscht vurig dat zij die anders hunne rekeningen korter of langer tijd laten liggen, door zijn schrijven mogten worden opgewekt, om hunne minvermogende medeburgers, door gereede betaling, 't geen zij toch zonder eigene schade kunnen doen, in hunne behoefte te gemoet te komen, waarvoor zij gewis menigeen grootere dienst zullen bewijzen dan zij kunnen denken, en in den dank van die lieden eene aangename voldoening vinden.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: A. OWEL,
Wedr. van A. A. VAN DER WAAG,
LEYDEN, 12 October 1853. EN
M. W. VAN DER WAAG.

Mijne geliefde Echtgenoote THEODORA SOPHIA FREDERICA RULOFFS, beviel in den afgeloopen nacht voorspoedig van eenen ZOON.

S. G. F. FRAENKEL,
LEYDEN, 12 October 1853. *Nederl. Oost-Ind. Ambtenaar.*

Eenige Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.

Heden overleed aan korte doch hevige zenuwkoortsen onze geliefde derde Zoon PETRUS JOHANNES ANDREAS, in den ouderdom van ruim 24 jaren.

M. J. HOELEN,
LEYDEN, 8 October 1853. J. E. W. HOELEN, VISSER.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 66 jaren, de Wel-Eerwaarde Zeer Geleerde Heer A. DOYER Tzn., sedert 36 jaren *Predikant bij de Doopsgezinde Gemeente* alhier. Hij overleefde slechts 3 maanden zijne geliefde gade.

Uit aller Naam,
LEYDEN, 9 October 1853. H. DOYER Tzn.

Eenige Kennisgeving.

HERBESTEDING.

REGENTEN VAN HET GEREFORMEERD MINNEHUIS zullen op Maandag den 17den October 1853, Herbesteden het artikel **AARDAPPELEN**.

De Billetten zullen des namiddags ten één ure in tegenwoordigheid der Inschrijvers worden geopend, terwijl Regenten zich de Gunning aan den laagsten Inschrijver voorbehouden.

Alleen zij worden als Inschrijvers opgeroepen, die Leden zijn van de Nederduitsch-Hervormde Gemeente.

De Voorwaarden liggen van heden af, aan voornoemd Gesticht.

P. J. ZUURDEEG, *President.*
H. ZAALBERG, *l. Secretaris.*

IN DE GROOTE ZAAL AAN DEN BURG,

Heden Vrijdag 14 October,

LAATSTE GROOTE VOORSTELLING

VAN HET

REUZEN-CYCLORAMA,

VOORSTELLENDE EENE REIS DOOR

Tyrol, Zwitserland en Italië.

Geschilderd op 30,000 □ ellen Doek, door de HH. HEYL en Gebs. BORGMANN.

Opening ten 7 ure en aanvang ten 8 ure precies.

☞ Plaatsen kunnen zonder prijsverhooging van des morgens 10 tot des avonds 6 ure besproken worden.

GETUIGSCHRIFT VAN NEDERLANDSCHE KUNSTSCHILDERS.

Het Cyclorama van eene reis door *Tyrol*, *Stiermarken*, *Zwitserland* en *Italië*, door de HH. HEYL en Gebr. BORGMANN, te Berlijn geschilderd, is op de H. Haagsche Kermis door de Ondergeteekenden bezocht, en zij bevelen met genoegen dit Kunstwerk, hetwelk zoo vele schoonheden bevat, aan hunne Landgenooten ter bezigtiging aan.

C. KRUSEMAN. — B. J. VAN HOVE. —
W. HOPPENBROUWER. — S. L. VERVEER.

De Ondergeteekenden hebben met de meeste belangstelling gezien de Cyclorama, geschilderd door HEYL en Gebr. BORGMANN, voorstellende eene reis door *Tyrol*, *Stiermarken*, *Zwitserland* en *Italie* en willen gaarne hunne betuiging geven, dat dit Kunstvoortbrengsel met zeer veel talent is geschilderd en op eene voortreffelijke wijze de natuur voorstelt.

N. PIENEMAN. — M. CALISCH. —
AMSTERDAM, 23 Sept. 1853. C. HAMBURGER. — H. TEN KATE.

OPENBARE VERKOOPING,

op Regterlijke Autorisatie,

ten huize van den Kastelein J. P. ROTTEVEEL, te *Lisse*, op Dingsdag den 25sten October 1853, bij Opbod en Afslag, des voormiddags ten 11 ure, van:

Eene hechte, sterke en goed onderhoudene BOUWMANSWONING, geteekend met N°. 3, genaamd: *Zwanendrift*, met Zomerhuis, Koe- en Paardenstalling, Varkenshok, Kaarnmolen, groote Schuur en Bergplaats, Hooiberg verder getimmerten Erf, Werf, Boomgaard en diverse percelen goed degelijk en weltbegeraakt WEI-, HOOI- EN BOUWLAND, gelegen in de nabijheid van *Lisse*, aan den Straatweg onder *Lisse* in den Zemelpolder, Poelpolder en Roversbroekpolder, bij het Kadaster bekend in Sectie B. Nos. 2, 5 en 6, Sectie D. Nos. 481 tot en met 485, 487, 489 tot en met 499 en Sectie E. Nos. 144, 145 en 239 te zamen ter grootte van 24 bunders, 61 roeden en 89 ellen.

Zijnde verhuurd de Landen tot Kersmis 1857 en de Woning, Erf en Werf tot den 1sten Mei 1858, voor ƒ925.— 's jaars.

Alles breeder bij aangeplakte billetten omschreven.

Het voorschreven Perceel kan dagelijks worden bezigtigd.

Zijnde inmiddels nadere informatiën te bekomen ten Kantoren van de Notarissen D. N. ROSKES en A. B. BARKEY Nz., te *Leyden*, zullende de bewijzen van Eigendom en Kadastrale Kaarten met de Voorwaarden van Verkoop 14 dagen voor de Veiling, ten Kantore van eerstgenoemden Notaris, ter lezing liggen.

De Notaris S. M. HUMMEL, residerende te *Lisse*, zal als lasthebbende van zijne Principalen, en ingevolge bekomen authorisatie van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, op Dingsdag den 25sten October 1853, des voormiddags ten *elf* ure, te *Warmond*, ten huize van JOHANNES VAN DER VOET, in het Logement *de Stad Rome* N°. 35, aldaar in het Openbaar Veilen en Verkoopen:

N°. 1. Een hecht sterk en weldoortimmerd HEERENHUIS, ERVE EN TUIN, zijnde het Huis voorzien van onderscheidene Behangen en Onbehangen Kamers, Keuken met Regen- en Welwaterpompen, Kelders, Mangelkamer, Droog- en Turfzolders, staande en gelegen te *Warmond* in de Buurtstraat, geteekend N°. 47, Kadaster Sectie D. N°. 210 en 210a, ter grootte van 4 roeden en 19 ellen.

N°. 2. Een HUIS EN ERVE, staande en gelegen te *Warmond*, in de Buurtstraat, geteekend N°. 121, Kadaster Sectie D. N°. 309, groot 78 ellen.

N°. 3. Een HUIS EN ERVE, staande en gelegen te *Warmond*, in de Buurtstraat, geteekend N°. 120 en 122, Kadaster Sectie D. N°. 307 en 308, groot 2 roeden en 57 ellen.

N°. 4. Een HUIS EN ERVE, staande en gelegen te *Warmond*, aan zekeren Dam, geteekend N°. 106, Kadaster Sectie D. N°. 509, groot 1 roede en 65 ellen.

Alles te bezigtigen iederen Werkdag vóór de Verkooping, van des voormiddags 10 tot des namiddags 2 ure, breeder bij Billetten omschreven; terwijl nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris HUMMEL, te *Lisse*.

OPENBARE VERKOOPING,

Op Regterlijke Autorisatie,

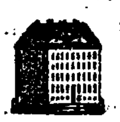

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, op Zaturdag den 29sten October 1853, bij Opveiling en op Zaturdag den 5den November 1853, bij Afslag, beide des avonds ten 6 ure, van:

Een groot, ruim, hecht, sterk en weldoortimmerd HEERENHUIS EN ERVE, met een TUINTJE en daarachter een extra groot PAKHUIS, met Zolders, hebbende het Woonhuis 11 Boven- en Beneden-Kamers, meest allen Behangen en met Stookplaatsen, Meiden-Kamer, Keuken, Kelder, twee Binnenplaatsen, Zolders en verdere gemakken, staande en gelegen binnen *Leyden*, aan den Nieuwen Rijn, tusschen de Karnemelk- of Hartesteeg en Pancrastoren of zoogenaamde Beschuitsteeg en uitkomende met het Pakhuis aan de Zuidzijde van het Pancraskerkhof, geteekend met Wijk VII. N°. 49 en 49rood, bij het Kadaster bekend, Sectie I. N°. 267 en 266, ter grootte van 5 roeden en 91 ellen, benevens zekere gemeene Poort, aan den Nieuwen Rijn, bij het Kadaster bekend, Sectie I. N°. 269, ter grootte van 27 ellen.

Zijnde verhuurd: het Woonhuis tot den 1sten Mei 1854 en een jaar optie, tegen ƒ600.— 's jaars en het Pakhuis tot den 1sten Mei 1854, voor ƒ160.— 's jaars.

Alles breeder bij aangeplakte Billetten omschreven.

Het voorschreven perceel zal kunnen worden bezigtigd des Maandags en Donderdags vóór de Veiling en Afslag, van 12 tot 5 ure, mits vooraf belet vragende; terwijl nadere Informatiën te bekomen zijn ten Kantoren van de Notarissen D. N. ROSKES en A. B. BARKEY Nz., te *Leyden*. Zullende de bewijzen van Eigendom met de Voorwaarden van Verkoop 14 dagen vóór de Veiling ter lezing liggen, ten Kantore van eerstgenoemden Notaris, alwaar tusschen de Veiling en Afslag, Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van *een Vijfde* van iedere Verhooging.

VERKOOPING *in de Stads-Bank van Leening te Leyden*, op Dingsdag den 18den October 1853, des Voormiddags ten 10 ure, van VERSTANE PANDEN, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand Junij 1852.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

Heden namiddag verkoopt de Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK alhier ten slotte de overige Boeken, betreffende FRAAIJE LETTEREN, ROMANS, MENGELWERKEN en TAALKUNDE.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 12 October.

	Laagst. koers.	Hoogst. koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$61\frac{3}{16}$	$61\frac{3}{16}$	$61\frac{1}{4}$
Dito Certificaten . . . . . . 3 "	$73\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito . . . . . . " 4 "	93	$93\frac{1}{8}$	$93\frac{1}{16}$
Amortisatie Syndicaat . . . . . " $3\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Handelmaatschappij . . . . . " $4\frac{1}{2}$ "	125	—	—
O. I. Leening . . . . " 4 "	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg . . . . "	—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . " $4\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Haarlemmermeer . . . . " 5 "	100	$100\frac{1}{8}$	—
FRANKRIJK, Certif. . . . . " 3 "	—	—	—
Dito dito . . . . " 5 "	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 " 5 "	106	$106\frac{1}{8}$	$106\frac{1}{8}$
Dito dito 1828 en 1829 . . . " 5 "	—	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 " 5 "	—	—	—
Dito 1840 . . . . " 4 "	$90\frac{1}{4}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . " 4 "	89	—	—
Dito dito Nieuwe . . . " 4 "	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . . " 6 "	—	—	—
Certificaten van dito . . . . . " 6 "	$72\frac{5}{8}$	—	—
POLEN, Aandeelen 1835 . . . . fl. 500 ƒ	—	—	—
Dito Obligatiën . . . . " 4 "	—	—	—
SPANJE, Obligatien . . . . à 1 pCt.	$21\frac{7}{16}$	$21\frac{1}{2}$	$21\frac{1}{2}$
Dito Obligatiën . . . . " 3 "	$44\frac{1}{4}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . . . " 3 "	$40\frac{11}{16}$	—	—
Bewijzen Coupons	$5\frac{3}{8}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . " 5 "	—	—	—
Dito . . . . " 4 "	—	—	—
Dito Metall. . . . . " 5 "	$77\frac{11}{16}$	$77\frac{3}{4}$	—
Dito Nieuwe . . . . " 5 "	$90\frac{3}{4}$	—	—
Dito 1847 . . . . " $2\frac{1}{2}$ "	$39\frac{7}{16}$	40	—
BELGIE, Banc. . . . . " $2\frac{1}{2}$ "	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . . " $2\frac{1}{2}$ "	$50\frac{3}{8}$	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £ . . . . 5 "	$97\frac{1}{4}$	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . . . " 3 "	$37\frac{11}{16}$	$37\frac{7}{8}$	$37\frac{7}{8}$
Dito dito . . . . " 4 "	—	—	—
VENEZUELA, ... " $3\frac{1}{2}$ "	—	—	—
MEXICO, ... " 5 "	$22\frac{7}{8}$	$23\frac{1}{8}$	—
AMERIKA, Bankactiën	—	—	—

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie 3 pCt.
Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.